

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL

ODLUKA

Zahtjev br. 31383/13
Larisa SMILJAN PERVAN
protiv Hrvatske

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući dana 4. ožujka 2014. u Vijeću u sastavu:

Isabelle Berro-Lefèvre, *predsjednica*,

Elisabeth Steiner,

Paulo Pinto de Albuquerque,

Linos-Alexandre Sicilianos,

Erik Møse,

Ksenija Turković,

Dmitry Dedov, *suci*,

i André Wampach, *zamjenik tajnika Odjela*,

Uzimajući u obzir prethodno navedeni zahtjev podnesen 24. travnja 2013.,

Nakon vijećanja donosi sljedeću odluku:

ČINJENICE

1. Podnositeljica, gđa Larisa Smiljan Pervan, hrvatska je državljanka, rođena 1973. godine i živi u Čavlima. Pred Sudom ju je zastupao g. D. Smolić-Ročak, odvjetnik iz Rijeke.

A. Okolnosti predmeta

2. Činjenično stanje predmeta, kako ga je iznijela podnositeljica, može se sažeti kako slijedi.

3. Podnositeljica radi kao sutkinja u Parničkom odjelu Općinskog suda u Rijeci.

4. Unutarnjom podjelom predmeta na Općinskom sudu u Rijeci podnositeljici kao raspravnoj sutkinji su dodijeljeni predmeti br. P-878/2008 i P-114/2011. U prvom se predmetu radi o vlasničkoj tužbi koju je podnijelo lokalno općinsko vijeće, zastupano po odvjetnici D.H., protiv privatne osobe, a u drugom se radi o sporu o vlasništvu između dviju privatnih stranaka u kojem je ista odvjetnica, D.H., zastupala tužitelja.

1. Postupak u predmetu br. P-878/2008

5. Dana 4. siječnja 2012. D.H. je zatražila od predsjednika Općinskog suda u Rijeci da izuzme podnositeljicu iz predmeta. D.H. je tvrdila da je u spomenutom predmetu i nekim drugim predmetima u kojima je sudjelovala kao odvjetnica, podnositeljica prema njoj pokazala neprijateljstvo. Točnije, na ročištu od 3. siječnja 2012. podnositeljica je rekla D.H.-inoj stranci da ona ne radi svoj posao kako treba i u njegovu najboljem interesu.

6. Nakon što je predsjednica Općinskog suda u Rijeci razmotrila izjavu podnositeljice zahtjeva, dana 1. ožujka 2012. prihvatila je zahtjev i izuzela podnositeljicu iz predmeta zato što je potrebna objektivnosti u procjeni D.H.-ina prigovora zahtijevala izuzeće podnositeljice kao raspravne sutkinje u predmetu. Podnositeljica je obaviještena da ne može podnijeti žalbu protiv te odluke.

7. Točno neutvrđenog datuma 2012. godine podnositeljica je podnijela žalbu protiv prethodno navedene odluke predsjedniku Županijskog suda u Rijeci.

8. Dana 26. travnja 2012. predsjednik Županijskog suda u Rijeci odbacio je žalbu podnositeljice kao nedopuštenu navodeći da se protiv sporne odluke ne može podnijeti žalba sukladno Zakonu o parničkom postupku, niti je odluka upravna mjera koja se može osporavati sukladno Zakonu o općem upravnom postupku. Predsjednik je naglasio da je pravilo o izuzeću sudaca osmišljeno radi zaštite prava i interesa stranaka u postupku, a ne za promicanje interesa sudaca. Predsjednik je smatrao da u svakom slučaju, u situaciji kad sudac ustraje u tome da sudi u predmetu iako je zastupnik jedne od stranaka izvijestio o sukobu s tim sucem, to samo po sebi dovodi u pitanje sučevu nepristranost.

9. Podnositeljica je podnijela ustavnu tužbu Ustavnom sudu Republike Hrvatske osporavajući odluku predsjednika Županijskog suda u Rijeci.

10. Dana 3. listopada 2012. godine Ustavni sud je utvrdio kako je ustavna tužba podnositeljice nedopuštena jer se pobijana odluka nije odnosila na njezino građansko pravo ili obvezu niti na bilo koju optužbu za kazneno djelo protiv nje. Odluka Ustavnog suda dostavljena je punomoćnicima podnositeljice dana 25. listopada 2012. godine.

2. Postupak u predmetu br. P-114/2011

11. Dana 4. siječnja 2012. D.H. je zatražila od predsjednice Općinskog suda u Rijeci da izuzme podnositeljicu iz predmeta. D.H. je tvrdila da je u spomenutom predmetu podnositeljica prema njoj pokazala neprijateljstvo te je optužila da ne raspolaže dostatnim pravnim znanjem i da strankama ne daje pravilne pravne upute. Stranke su uslijed toga izgubile poštovanje prema D.H.

12. Predsjednica Općinskog suda u Rijeci je, nakon što je razmotrila izjavu koju je podnijela podnositeljica zahtjeva, prihvatila taj zahtjev i dana 1. ožujka 2012. izuzela podnositeljicu iz predmeta zato što je potrebna objektivnosti u procjeni D.H.-ina prigovora zahtijevala izuzeće podnositeljice kao raspravne sutkinje u predmetu. Predsjednica je navela da protiv odluke nije dopuštena žalba.

13. Točno neutvrđenog datuma 2012. godine podnositeljica je protiv prethodno spomenute odluke podnijela žalbu predsjedniku Županijskog suda u Rijeci, navodeći razne materijalne i postupovne nedostatke.

14. Dana 26. travnja 2012. predsjednik Županijskog suda u Rijeci odbacio je žalbu podnositeljice kao nedopuštenu i ponovio iste razloge navedene u predmetu br. P-878/2008 (vidi prethodni stavak 8.).

15. Podnositeljica je potom podnijela tužbu Upravnom sudu u Rijeci i ustavnu tužbu Ustavnom sudu. Tvrdila je da je odluka predsjednika Županijskog suda u Rijeci utjecala na njezino pravo na normalno obavljanje sudačke dužnosti u dotičnom predmetu te profesionalno dostojanstvo i mogućnost postizanja ciljeva.

16. Dana 29. lipnja 2012. Upravni sud u Rijeci odbacio je podnositeljičinu tužbu kao nedopuštenu. Mjerodavni dio odluke glasi:

„Ovaj sud smatra da se pobijana odluka ne odnosi na nijedno pravo ili interes tužiteljice. Dakle, nije zadovoljen jedan od kumulativnim preduvjeta potrebnih da se pitanje smatra upravnom stvari. Svrha pravila o izuzeću sudaca jest osiguranje objektivnosti u vođenju postupaka. Objektivnost je važna radi zaštite prava stranaka i zakonitosti, a ne radi subjektivnih prava i interesa sudaca. ...

Izuzeće suca ne utječe na njegovo pravo sukladno [zakonu o ustrojstvu sudova]. Ne postoji pravo da sudac djeluje u određenom predmetu jer je podjela predmeta uređena odredbama o organizaciji sudova. Izuzeće se ne može smatrati preprekom zbog koje sudac ne može postizati svoje ciljeve jer sudac može raditi na drugim predmetima koji su mu dodijeljeni. ...

Nadalje, ovaj sud smatra da izuzeće suca iz predmeta ne utječe na njegovo profesionalno dostojanstvo. Odredbe o izuzeću osiguravaju nepristranost suda u određenom predmetu, a izuzeće je situacija u kojoj se može naći svaki sudac neovisno o svojim profesionalnim sposobnostima. Također, odluka o izuzeću ne odnosi se na sučeve profesionalne sposobnosti.

...

Konačno, u svjetlu prethodno iznesenoga, [ovaj sud smatra] da izuzeće suca nije upravna stvar te stoga odluka o izuzeću nije upravni akt.

17. Podnositeljica je protiv navedene odluke podnijela žalbu Visokom upravnom sudu Republike Hrvatske i ponovila prethodne tvrdnje.

18. Dana 27. rujna 2012. Visoki upravni sud odbacio je podnositeljčinu žalbu kao nedopuštenu jer mjerodavno domaće pravo ne dopušta žalbu protiv odluke Upravnog suda u Rijeci.

19. Podnositeljica je potom podnijela ustavnu tužbu Ustavnom sudu osporavajući odluku Visokog upravnog suda.

20. Dana 3. listopada 2012. godine Ustavni sud je utvrdio kako je podnositeljčina ustavna tužba protiv odluke predsjednika Županijskog suda u Rijeci (vidi prethodni stavak 15.) nedopuštena jer se pobijana odluka ne odnosi niti na njezino građansko pravo ili obvezu niti na bilo koju optužbu za kazneno djelo protiv nje.

21. Dana 31. siječnja 2013. godine Ustavni sud je na osnovi istih razloga ustavnu tužbu podnositeljice protiv odluke Visokog upravnog suda (vidi prethodni stavak 19.) proglasio nedopuštenom. Odluka Ustavnog suda dostavljena je punomoćnicima podnositeljice 19. veljače 2013. godine.

B. Mjerodavno domaće pravo

1. Ustav Republike Hrvatske

22. Mjerodavna odredba Ustava Republike Hrvatske, „Narodne novine“, br. 56/1990, 135/1997, 8/1998, 113/2000, 124/2000, 28/2001, 41/2001, 55/2001, 76/2010, 85/2010, glasi:

Članak 29.

„Svatko ima pravo da zakonom ustanovljeni neovisni i nepristrani sud pravično i u razumnom roku odluči o njegovim pravima i obvezama, ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela.“

2. Ustavni zakon o Ustavnom sudu

23. Mjerodavni dio Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske, „Narodne novine“ br. 49/2002, glasi:

Članak 62.

„1. Svatko može podnijeti Ustavnom sudu ustavnu tužbu ako smatra da mu je pojedinačnim aktom tijela državne vlasti, tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ili pravne osobe s javnim ovlastima, kojim je odlučeno o njegovim pravima i obvezama ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela, povrijeđeno ljudsko pravo ili temeljna sloboda zajamčena Ustavom, odnosno Ustavom zajamčeno pravo na lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu (u daljnjem tekstu „ustavno pravo“) ...

2. Ako je zbog povrede ustavnih prava dopušten drugi pravni put, ustavna tužba može se podnijeti tek nakon što je taj pravni put iscrpljen.“

3. *Zakon o parničnom postupku*

24. Mjerodavne odredbe Zakona o parničkom postupku, („Narodne novine“, br. 53/1991, 91/1992, 58/1993, 112/1999, 88/2001, 117/2003, 88/2005, 2/2007, 84/2008, 123/2008 i 57/2011) glase:

Članak 71.

„Sudac ne može obavljati sudačku dužnost:

...

7. ako postoje druge okolnosti koje dovode u sumnju njegovu nepristranost.“

Članak 74.

„(1) O zahtjevu stranke za izuzeće odlučuje predsjednik suda, ako zakonom nije drugačije određeno.

...

(4) Prije donošenja rješenja o izuzeću uzet će se izjava od suca čije se izuzeće traži, a prema potrebi obaviti će se i drugi izvidaji.

(5) Protiv rješenja kojim se zahtjev za izuzeće prihvaća nije dopuštena žalba, a protiv rješenja kojim se zahtjev odbacuje ili odbija nije dopuštena posebna žalba.“

4. *Zakon o općem upravnom postupku*

25. Mjerodavne odredbe Zakona o općem upravnom postupku („Narodne novine“, br. 47/2009) glase:

Članak 2.

„(1) Upravnom stvari smatra se svaka stvar u kojoj javnopravno tijelo u upravnom postupku rješava o pravima, obvezama ili pravnim interesima fizičke ili pravne osobe ili drugih stranaka (u daljnjem tekstu: stranke) neposredno primjenjujući zakone, druge propise i opće akte kojima se uređuje odgovarajuće upravno područje.

(2) Upravnom stvari smatra se i svaka stvar koja je zakonom određena kao upravna stvar.“

5. *Zakon o sudovima*

26. Mjerodavne odredbe Zakona o sudovima („Narodne novine“, br. 150/2005, 16/2007, 113/2008, 153/2009, 116/2010, 122/2010, 27/2011, 57/2011 i 13/2011) glase:

Dužnosti suca

Članak 92.

„(1) Sudac se mora ponašati tako da čuva svoj ugled i ugled sudbene vlasti te ne dovede u pitanje svoju nepristranost i neovisnost u suđenju i samostalnost sudbene vlasti.“

Prava suca**Članak 99.**

„Sudac ima pravo na:

- plaću koja je utvrđena za suca suda u koji je imenovan,
- dodatak na plaću kada je sudac upućen na rad u drugi sud,
- naknadu umjesto plaće kad je spriječen obnašati sudačku dužnost,
- mirovinsko, invalidsko i zdravstveno osiguranje i prava koja iz toga proizlaze po općim propisima,
- odmore i dopuste koje imaju djelatnici u sudu i godišnji odmor u trajanju od 30 radnih dana,
- pravo na materijalne troškove pod uvjetima utvrđenim zakonom i drugim propisima,
- naknadu za odvojeni život od obitelji, kao i naknadu troškova putovanja u mjesto stanovanja obitelji u vrijeme tjednog odmora i državnih blagdana,
- naknadu za službena putovanja i putne troškove u vezi s obnašanjem sudačke dužnosti,
- stručno usavršavanje u okviru sredstava osiguranih za tu namjenu.

(2) Visinu dodatka na plaću sucu koji je upućen na rad u drugi sud utvrđuje pravilnikom ministar pravosuđa.“

6. Sudski poslovnik

27. Mjerodavna odredba Sudskog poslovnika („Narodne novine“, br. 158/2009, 3/2011, 34/2011, 100/2011, 123/2011, 138/2011 i 38/2012) glasi:

Članak 8.

„(1) Poslovi sudske uprave obuhvaćaju osiguranje uvjeta za pravilan rad i poslovanje suda.

(2) Poslovi sudske uprave obuhvaćaju osobito:

...

- stručne poslove u svezi s ostvarivanjem prava, obveza i odgovornosti državnih službenika i namještenika te sudaca u sudu, ...“

PRIGOVORI

Podnositeljica prigovara, temeljem članka 6. stavka 1. i članka 13. Konvencije, da nije imala pristup sudu u vezi zahtjeva za njezinim izuzećem kao raspravne sutkinje.

PRAVO

28. Podnositeljica se poziva na članak 6. stavak 1. i članak 13. Konvencije koji, u mjerodavnom dijelu, glasi kako slijedi:

Članak 6.

„1. Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi ili u slučaju podizanja optužnice za kazneno djelo protiv njega svatko ima pravo da zakonom ustanovljeni neovisni i nepristrani sud pravično, javno i u razumnom roku ispita njegov slučaj. ...“

Član 13.

„Svatko čija su prava i slobode koje su priznate u ovoj Konvenciji povrijeđene ima pravo na djelotvorna pravna sredstva pred domaćim državnim tijelom čak i u slučaju kad su povredu počinile osobe koje su djelovale u službenom svojstvu.“

29. Podnositeljica smatra da su joj domaće vlasti nezakonito i neopravdano uskratile pristup sudu pred kojima bi mogla osporiti odluke kojima je kao raspravna sutkinja izuzeta iz dva parnična postupka.

30. S obzirom na tvrdnje podnositeljice i stalnu sudsku praksu ovog Suda u odnosu na autonomni pojam „optužnice za kazneno djelo“ u smislu članka 6. § 1. (vidi, primjerice, predmet *Jussila protiv Finske* [VV], br. 73053/01, § 30., ESLJP 2006-XIV), Sud napominje da prigovori podnositeljice očito ne spadaju u opseg kaznene glave te odredbe.

31. Što se tiče primjenjivosti građanskog dijela članka 6. Konvencije, Sud ponavlja da su isti standardi o primjenjivosti članka 6. u sporovima oko zaposlenja državnih službenika u načelu mjerodavni i za postupke koji se odnose na suce (vidi predmet *Olujčić protiv Hrvatske*, br. 22330/05, §§ 32.-43., 5. veljače 2009.; *Tosti protiv Italije* (odl.), br. 27791/06, 12. svibnja 2009.; *Juričić protiv Hrvatske*, br. 58222/09, § 51.-58., 26. srpnja 2011.; *Harabin protiv Slovačke*, br. 58688/11, §§ 118.-123., 20. studenoga 2012.; i *Oleksandr Volkov protiv Ukrajine*, br. 21722/11, §§ 87.-91., ESLJP 2013.).

32. Kako bi se utvrdilo je li građanski aspekt članka 6. primjenjiv na ovaj predmet te može li se podnositeljica pozvati na jamstva tog članka, Sud prvo mora ispitati ima li ona „pravo“ za koje se može tvrditi i reći da je priznato na temelju hrvatskog prava, a zatim je li to pravo „građansko“ (vidi predmet *Vilho Eskelinen i drugi protiv Finske* [VV], br. 63235/00, § 40., ESLJP 2007-II; i predmet *Juričić*; prethodno naveden, § 52.).

33. Što se tiče prvog pitanja, tj. ima li podnositeljica „pravo“ za koje se uvjerljivo može reći da je priznato po hrvatskom zakonu, Sud ponavlja da, kako bi bio primjenjiv „građanski“ dio članka 6. § 1., mora postojati spor („*contestation*“ u francuskom tekstu) oko „prava“ za koje se, barem na osnovama o kojima se može raspravljati, može tvrditi da je priznato po domaćem pravu, bez obzira je li zaštićeno Konvencijom. Taj spor mora biti istinski i ozbiljan, a može se odnositi na stvarno postojanje prava, ali i njegov opseg i način na koji se ostvaruje. Konačno, rezultat postupka mora

biti izravno odlučan za pravo o kojemu je riječ. Slabe veze ili udaljene posljedice nisu dovoljne da bi aktivirale članak 6. § 1. (vidi, između drugih izvora, predmet *Micallef protiv Malte* [VV], br. 17056/06, § 74., 15. listopada 2009.).

34. Člankom 6. § 1. ne jamči se konkretan sadržaj za (građanska) „prava i obveze“ u materijalnom zakonodavstvu država ugovornica: Sud tumačenjem članka 6. § 1. ne smije stvoriti materijalno pravo za koje nema pravnog temelja u predmetnoj državi (vidi, primjerice, predmet *Fayed protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, 21. rujna 1994., § 65., Serija A br. 294-B, i *Roche protiv Ujedinjenog Kraljevstva* [VV], br. 32555/96, § 119., ESLJP 2005-X). Početna točka moraju biti odredbe mjerodavnog domaćeg prava i njihovo tumačenje od strane domaćih sudova (vidi predmet *Masson i Van Zon protiv Nizozemske*, 28. rujna 1995., § 49., Serija A br. 327-A). Sudu bi trebali jaki razlozi za donošenje odluke drukčije od zaključaka do kojih su došli viši nacionalni sudovi, tj. da suprotno njihovom stajalištu presudi da uvjerljivo postoji pravo koje priznaje domaće zakonodavstvo (vidi predmet *Boulois protiv Luksemburga* [VV], br. 37575/04, § 92., ESLJP 2012.).

35. Stoga je jedan od kriterija koje Sud može uzeti u obzir činjenica da domaći sudovi priznaju navodno pravo u sličnim okolnostima ili da su ispitali osnovanost zahtjeva podnositelja (vidi prethodno spomenuti predmet *Vilho Eskelinen i drugi*, § 41.; i prethodno spomenuti predmet *Boulois*, §§ 94. i 100.).

36. U ovom predmetu mjerodavno domaće pravo koje određuje prava i dužnosti sudaca ne obuhvaća pravo da se bude sudac u određenom predmetu (vidi prethodni stavak 26.). Nepostojanje takvog prava obrazložio je predsjednik Županijskog suda u Rijeci koji smatra da sudac polaganjem takvog prava može dovesti u pitanje svoju nepristranost u predmetu (vidi prethodne stavke 8. i 12.), što je jedna od dužnosti sudaca prema domaćem pravu (vidi prethodni stavak 26.).

37. Nadalje, Sud primjećuje da su upravni sudovi utvrdili da nisu nadležni za ispitivanje zahtjeva podnositeljice za sudskim preispitivanjem odluke predsjednika Općinskog suda u Rijeci kojom je izuzeta iz dvaju spomenutih predmeta kao raspravna sutkinja (usporedi prethodno spomenuti predmet *Boulois*, §§ 94. i 100.; i vidi za razliku od prethodno navedenog predmet *Vilho Eskelinen i drugi*, naveden u prethodnom tekstu, § 41.). Objasnili su da se odluka kojom je izuzeta ne odnosi na neko njezino pravo ili interes, već je donesena u svrhu pravilnog djelovanja pravosudnog sustava (vidi prethodni stavak 16.). Isto je potvrdio i Ustavni sud, koji smatra da se odluka o izuzeću podnositeljice ne odnosi ni na njezino građansko pravo ili obvezu niti na optužbu za bilo koje kazneno djelo protiv nje (vidi prethodne stavke 10., 20. i 21.).

38. U ovom kontekstu Sud također smatra da je postojanje nacionalnih postupaka radi osiguranja nepristranosti, tj. pravila kojima se uređuje izuzeće sudaca, mjerodavan čimbenik za procjenu nastojanja nacionalnog

zakonodavstva da se ukloni svaka opravdana sumnja u nepristranost suca ili suda te predstavlja pokušaj da se osigura nepristranost uklanjanjem uzroka za takve sumnje. Osim što takvi postupci osiguravaju odsustvo stvarne pristranosti, usmjereni su i uklanjanju svih naznaka pristranosti. Dakle, njima se potiče povjerenje koje sudovi u demokratskom društvu moraju pobuđivati u javnosti (vidi predmet *Mežnarić protiv Hrvatske*, br. 71615/01, § 27., 15. srpnja 2005.).

39. Nadalje, Sud napominje da Konvencijom i njezinim Protokolima nije zajamčeno pravo obnašanja određene javne funkcije u pravosuđu (vidi predmet *Dzhidzheva-Trendafilova protiv Bugarske* (odl.), br. 12628/09, § 38., 9. listopada 2012.) te stoga smatra da se sukladno Konvenciji ili njezinim protokolima ne može pozvati na pravo na obnašanje dužnosti suca u određenom predmetu.

40. Sukladno prethodno iznijetim činjenicama Sud ne smatra da su podnositeljčine tvrdnje o njezinom izuzeću iz predmeta kao raspravne sutkinje povezane s nekim „pravom“ koje je priznato hrvatskim zakonodavstvom ili Konvencijom. Sud u skladu s tim zaključuje da članak 6. Konvencije nije primjenjiv, a time ni članak 13. koji je primjenjiv samo na zahtjeve koji ulaze u opseg neke od materijalnih odredbi Konvencije ili njezinih Protokola (vidi, između mnogih drugih izvora, prethodno navedeni predmet *Dzhidzheva-Trendafilova*, § 39.).

41. Sud stoga nalazi da su prigovori podnositeljice nespojivi *ratione materiae* s odredbama Konvencije u smislu članka 35. § 3. (a) Konvencije i da ih stoga treba odbaciti na temelju članka 35. § 4.

Iz tih razloga Sud jednoglasno

Proglašava zahtjev nedopuštenim.

André Wampach
Zamjenik Tajnika

Isabelle Berro-Lefèvre
Predsjednica